

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economieu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Locuinti'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, ^{20 sept.} 1868.

Siedinti'a de eri a casei represintantiloru Ungariei a fostu un'a d'intre cele mai emotionate. Majoritatea guvernamentale dede o noua dovada, ca este purure parata a secundâ ministeriului la tote, a-i aprobâ toti pasii si tote faptele, fia acele in cea mai flagrante contradicere cu legile. La ordinea d'lei erâ propunerea lui Nicoliciu, care cu legile a mana cerea, ca ministeriulu sê susterna dietei spre censurare tote scrisorile oficiali in afacerea lemneloru de la Timisior'a. D'in raportulu dietalu, ce urmeza mai la vale, va vedè cetitoriulu, de buna sama nu cu putiena mirare, cã majoritatea dietei a delaturatu propunerea deputatulu Nicoliciu, aprobandu procederea ministriului Loniai. Eca dara cum are a se intielege respunsabilitatea ministeriale unguresca, ea are multa asemenare cu respunsabilitatea unui demnu fatia cu servitoriulu sêu. Viediendu astufeliu de fapte n'avemu sê ne mirâmu de arbitrari'a procedere a guvernulu ungurescu, ce observa fatia cu natiunea nostra si drepturile ei; n'avemu sê ne mirâmu, cã d'in Transilvani'a nu ni sosescu de câtu sciri de cele mai triste, cari potu desteptâ si pre omulu celu mai preocupatu, dovedindu-i cã este cea mai mare ratecire a se crede in vietia constitutiunale, si d'intre cari vomu comunicâ un'a in numerulu urmatoriu, pentru a mai ilustrâ binefacerele, (!) cari ni le-a adusu constitutiunea unguresca.

Evinementulu d'in strainetate, care atrage atentiunea totoruru, este revolutiunea d'in Spania. Regina Isabell'a se afla pre pamentu francesu. Depararea ei d'in Spania si delaturarea potestati regesci paru a fi decisu sortea burboniloru. Dupa scirile mai noue, capitala Spaniei a facutu unu pronunsiamentu, fãra ore care lupta. Ministrulu presiedinte ni-a depusu portfoiulu si frenele guvernulu le-a luat barbati d'in partia uniunei liberali. In Berolinu este mare ingrigirea, cã imperatulu francesiloru va încercâ una interventiune in favorulu reginei Isabell'a, cu deosebire de cum-va conducatori revolutiunei spaniole ar' decide successiunea in tronu pre partea ducelui de Montpensier. Se dîce cumca acesta eventualitate ar' fi fostu obieptulu unoru pertratâri seciuse intre cabinetele d'in Berolinu, Petruburgu si Londr'a. O decisiune definitiva nu se crede cã s'ar' fi facutu in acesta privintia, totu-si, dupa informãrile unni corespundinte alu foiei „Siècle“, se afirma, cã una intrevenire a imperatulu Franciei n'ar' provocâ neci unu protestu d'in partea Prussiei.

O scire, impartesita de mai multe foie, ni spune, cã d. Krenski, subcolonelu d'in statulu majoru armatei prusesce, ar' fi plecatu la Bucuresci, pentru a intreprende acolo mai multe reforme in armata, dupa modelulu prussianu. Una foia vre sê scia, cumcã dlu Krenski ar' fi desemnatu a pasi mai tardiu in fruntea administratiunei militare d'in Romania.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a d'in 1 optovre a casei deputatiloru.

Presiedinte: Carolu Szentiványi, notariu: Sandru Bujanovics, ministri: Mel. Lónyay, b. Adalb. Wenckheim, Bal. Horváth, c. Em. Miko si Stef. Gorove.

Dupa autenticarea protocolulu siedintiei de eri, presiedintele presinta casei scrisorile incurse, si intre aceste petitiunile mai multoru comune magiare, cari ceru restituirea deplina a legiloru d'in 1848, — apoi roga cas'a, pentru a decide, ca proieptele de lege: de desarsarcinarea urbarialitatiloru, despre espropriarea si despre stergerea usurei, sê se strapuna la sectiuni pentru a se luâ la petrare. (Aprobare.)

Apoi se publica resultatulu votãrii pentru comisiunea de 25 membri, alesa in caus'a proieptulu

de lege, referitoriu la scolele elementari: au votatu 219 insi: majoritatea voturilor a esftu in favorulu urmatoriloru: Mil. Dimitrievics, b. Frid. Podmaniczky, Emil. Manojlovics, b. Lud. Simonyi, Ios. Szaplóczay, Aronu Szilády, Lud. Talabér, Lad. Bezerédj, Ant. Csengery, Paulu Nyáry, Ag. Trefort, Col. Tisza, Petr. Nagy, Geraróu Végyszó, Car. Kerkápoly, Paulu Hunfalvy, Lad. Sebestyén, Nicolau Szolga, Georgiu Bartal, Sigismundu Popu, Hiacintu Rónay, Ios. Székács, Lad. Szelestey si Fabricius.

Urméza la ordenea d'lei: pertratatare motiunii lui Sandru Nikolics in caus'a paduriloru de la Temisior'a.

S. Nikolics si-motivéza motiunea, dicundu intre altele, cã esarindarea pre 10 ani a canalulu Beg'a si a paduriloru d'in cotele Carasiu si Temisior'a, d'in partea ministeriului de finantie, comerciantiloru vienesi Bairsdorf si Biach, este faptu, si cã esarendarea acést'a s'a intemplatu pre cale privata, cu delaturarea publicitatii si fãra licitatiune, inca este faptu. Daca vomu confruntâ faptele aceste cu ordinationile date de ministeriulu de finantie in caus'a administrãrii bunuriloru erariali, si esfte nu de multu in foia oficiosã, ne vomu convinge, cã esarendarea paduriloru si neoservarea publicitatii s'au intemplatu in contr'a acelor ordinationi. Pentrucã unulu d'in paragrafiu ordinationiloru atinse dispune, ca erarialele mai mice sê se esarendeze prin licitatiune, ér' cele mai mari prin oferte sigilate, cari voru avè a fi tramese la terminulu si loculu defiptu. Ordinationile d'in cestiune au intratu in valoare in lun'a lui aprile, acést'a o adeverescu cuvintele ministriului de finantie, pronunciate in respunsulu sêu datu in 14 juniu a. c. cu privire la interpelatiunea mea in caus'a erarialorulu, precum urméza: „Decumva ati fi avutu placere a ceti ordinationile, date pana acum de ministeriulu finantiiloru, ati fi oservatu satorirea, ca esarendarile mai mice sê se efeptuesca pre calea licitãrii, ér' cele mai mari se aducu la cunoscentia publica in foia oficiosã „Közöny“, pentru ca cei ce voru a le esarendâ, sê si-tramita ofertele sigilate la tempulu si loculu determinatu etc.“

Aceste cuvinte a le dlu ministru de finantie, pronunciate in siedinti'a publica, constateza, cã ordinationile suscitade erâ deja in valoare atunci, candu padurile cestiunate s'au esarendatu pre 10 ani, fãra respectarea publicitatii si fãra licitatiune. Deci este adeveru, cã esarendarea paduriloru s'a efeptuitu cu violarea flagrante a ordinationiloru min.

Se dîce, cã contractulu de esarendare este avantajos. Sê vedemu mai d'aprope avantajele aceste; pentrucã cine ar' potè dejudecâ adeverulu numai d'in audiulu simplu; si tocmai pentru acést'a dorescu io, ca scrisorile referitorie la contractu sê se presinte casei pentru a fi studiate.

Doce avantaje sê accentueza mai inadinsu d'in partea oficiala. — Se dîce, cã statulu câstiga multu prin contractulu acést'a, cã-ci vinde stangenu de lemne cu 40 cri mai scumpu de câtu pana acum; daca cercãmu mai d'aprope acestu avantaju grandeosu, devine una perdere si mai grandeosa. Erariulu la aparintia câstiga 40 cr. la stangenu, dar' cari sunt obligamentele lui? greutatea si-a retienutu-o pentru sine; ce este mai usioru, s'a datu intreprindietoriloru. Erariulu taia si deporta lemnele cu spelese sale pana la canalulu Beg'a, unde apoi trecu su dispusefiunea intreprindietoriloru, cari le deporta mai de parte fãra spese. Contractulu este legatu pre 10 ani; erariulu este detoru in 10 ani a taia si deportâ lemnele, si nu prevede, cã crescundu neintreuptu pretiulu muncii, spelese taiãrii si ale deportãrii in decursulu celor 10 ani voru subtrage nu numai avantajulu de 40 cr., ci de patru-cinci-ori mai multu. Deci erariulu va perde fãra indoieia, ér' intreprindietorii voru fi domnii piatiei de lemne, si voru potè urcâ dupa placu pretiulu stangenuului.

Avantajulu alu doilea, sustienutu de adoratorii contractulu, ar' fi, cã intreprindietorii sunt indetorati a cumperâ de la erariu 50 mli stangeni de lemne, deca s'ar' pofiti. Inse padurile erariali — luandu câtimea ordinarã de pana acum — nu dau mai multu de 44 mli stangeni. Dar' unde sunt manele si poterile, cari sê taia si deporte câtimea acést'a la canalu, dupace erariulu si pana acû nu fu in stare a produce

mai multu de 25 mli stangeni la anu? Si ore urcandu-se pretiulu muncii, fi-va cu scopu a vinde atâtea lemne cu unu deficitu siguru? Resumendu cele dîse: Contractulu s'a facutu contr'a ordinationiloru, cu delaturarea publicitatii si fãra licitatiune; contractulu este daunosu pentu tiera; in contr'a contractulu acelui-a au rechiamatu trei comitate (Carasiulu, Timisior'a si Torontalulu).

Deci dnulu ministru de finantie a trebuitu sê aiba cause ponderose, pentru ca sê faca unu astufelu de contractu. Causele aceste inse nu ni sunt cunoscutu. Ca on. casa repres. sê le pota cunosce, e de lipsa a i se presintâ tote scrisorile oficiose, pentru ca se le cunosca. Procedur'a acést'a si-are temeulu in lege; in § 30. alu art. III. d'in 1848 se dîce:

„Ministrii sunt indetorati, la dorinti'a ver-careia d'intre cele doue case ale dietei, a presintâ casei sêu comisiunii esmise de ace'a scrisorile loru oficiose.“ Autoritatea casei repres., liniscea comitateloru inferiore, asemenea interesulu ministriului de finantie pretindu, ca cestiunea asta obscura sê se dilucideze, si pentru acést'a recomendu pertratatare si primirea motiunii mele. (In motiunea acést'a se cere, ca ministriulu finantiiloru sê presinte casei scrisorile referitorie la cestiunea paduriloru Temisior'e).

Min. fin. Mel. Lónyay multimesce lui Nikolics, pentrucã i a datu ocaziune a se dechiarâ in privintia obieptulu, care a datu ansa la atâtea aplicatiuni sinistre si afirmatiuni fãra temeiu. Apoi spune, in ce stare rea a aflatu dsa aministratiunea paduriloru erariali la intrarea lui in ministeriu, candu padurile, ce se estindu pre 2,002,491 jugere catastrale, aduceau numai unu venitu de 14 1/2 cr. la unu jugeru.

Pasiulu primu ce l'a facutu d. ministru respunsabilu pentru imbunetãtirea aministratiunii, a fostu, cã conducerea sectiunii montanistice a increditu-o consiliariulu de sectiune Adolfu Diwald, cunoscutu despre calificatiunea si capacitatea sa cea eminenta. Dupa-ce inse s'a esperiatu, cã putnetatea venitulu paduriloru erariali nu provine numai d'in defectuosetatea aministratiunii, adeca a cultivarei si manipulãrei paduriloru, cu tote cã si in privintia acést'a s'au aflatu nu putne defepte, ci mai multu urmeza de acolo, cã lemnele produse nu s'au vendutu in modulu recerutu, precum se vede acést'a la padurile de langa canalulu Beg'a, d'in cari s'au potutu produce 1,196,610 stangeni, si totu-si numai 600,000 stangeni s'au vendutu, si astu-felu erariulu a avutu — dupa calcululu de midilocu una dauna de 1,800,000 fl.; deci la intruducerea reformelor necesarie trebuea a se nisul intr' acolo, ca valorarea paduriloru sê se efeptuesca intr'unu modu mai corespundietoriu si mai cu succesu. Dlu ministru de finantie a crediutu, cã acést'a se va potè intemplâ astu-felu, daca valorarea selveloru nu se va mediloci d'in partea erariulu, ci prin intreprindietori privati.

De si ministriulu de finantie a sciutu d'in esperintia, cã nimicu nu e mai greu, si nimicu nu causeza neplacere mai mare, de câtu stergerea abusuriloru vechie, inradecinate, la cari cei interesati se provoca adese ori ca la drepturi: totu-si n'a esitatu nici unu momentu a esecutâ sistemulu recunoscutu de mai bunu, si a indrumatu sectiunea silvanistica, sê faca unu proieptu pentru esecutarea acestui principiu, si adeca astu-feliu, ca sistemulu nou acolo sê se puna antãia ora in lucrare, unde se pote esecutâ mai iute, si unde e lips'a cea mai mare de sistemu nou.

Sectiunea silvanistica in urmarea acést'a a proieptatu in 6 aprile, ca pentru 50,000 orgie pre anu d'in padurile erariale de-a lungulu Begei sê se inchiaie contractu cu Bayersdorf si Biach. — Acestu proieptu s'a substernutu ministriului in 8 aprile, dar' fiindu cã ministriulu tienea acést'a afacere cu multu mai momentosa, de câtu sê decida indata despre ea, a incredintiatiu-o unei comisiuni, care sub presiedinti'a secretariulu Grenzenstein constâ d'in siefulu de sectiune Splényi, d'in siefulu procuraturei finantiarie Andreanszky, si d'in referintele Diwald. — La recomandarea unanima a acestei comisiuni, ministriulu a aprobatu contractulu in principiu. Ministriulu, provocandu-se la scrisorea respectiva, areta in detaiu, cã copi'a contractulu s'a edatu in 16 aprile, dupa pertratãrile cu deputatiunea d'in Timisior'a, originalulu inse a in-

tratu in valoare obligatorie numai in 28 aprilie; ministrul amintesce, că edarea definitivă a contractului a amenat-o pentru aceea, ca s'ar putea procura scire sigura, că întreprindătorii sunt în stare să împlină contractul, și după ce s'a convinsu, că întreprindătorii se afla de 30 ani în asemeni referințe cu proprietarii celor mai însemnate domenii, pre cum e contele Keglevich, principesa Odeschalchi, contele Pálffy, Esterházy, Zichy, etc. și după ce s'a convinsu, că încheierea contractului conformu datelor statorite e în folosul statului, a scrisu contractul.

La obiecțiunea lui Nicolics, pentru ce nu s'a ținutu licitațiune, și nu s'au cerutu oferte, ministrul reflecta, aici nu e vorba de vendiare, ci de esarendare, în atari casuri pote dispune liberu după priceperea și sub responsabilitatea propriea.

După aceea ministrul areta folosele, cari deriva d'in contractu, și se silesc a refuță pre Nicolits, care sustiene, că contractul e daunos pentru statu. Ministrul d'ice, că mai înainte ab' se vindeau 18—20,000 stangeni, er' acum se vindu 50,000, și statulu castiga 80,000 fl. și nu trebuie s'grigesca de întreținerea canalului. La întrebarea, pentru ce a încheiatu contractul pre tempu asi' îndelungatu de 10 ani, ministrul raspunde, că pre tempu mai scurtu nu s'aru fi aflatu întreprindătorii, pentru că la atari întreprinderi trebuie investite capitale mari. Timisioreni nu se potu plange, că sunt espusi arbitriului întreprindătorilor, pentru că la piati'a Timisorei se speditiza 15,000 stangeni și d'in padurile fundatiunale. Deca s'au scumpitu lemnele în Timisior'a, s'au scumpitu în tota tier'a, altcum pretiulu lemnelor în Timisior'a nu e mai mare de 10—11 fl. prin urmare n'au cauza a se plange.

Pulszky d'ice, că după ce Nicolics a cerutu substernerea scrisorilor, er' ministrul a datu deslucirile necesarie, (contradictore) de-ora-ce tempulu e forte scumpu, și în 70 d'ile trebuie multe resolvite, cas'a s' enuncie, că e indestulita cu responsulu ministrului, (Miscare, contradictore) și trece la ordinea d'ilei.

Sava Vukovits declara, că de-s' pastreza cea mai mare încredere cătra amiculu s'eu, ministru alu financiilor, înse dacă natiunea trebuie s' controleze pre cine-va, acestu-a este însu-si ministrul financiilor. (Aprobare în stang'a). Dacă formele parlamentare aru fi dezvoltate în Ungari'a în tota perfectiunea lor, ori cine s' ocupe deregatori'a financiilor, vorbitoriulu nu ar' d'ă locu acuma nece la una desbatere, că-ci pre cum fia-carele d' între deputati are dreptulu de interelatiune, as' s' d'ere fia-carele are dreptulu de a pretinde scrisorile recerute la afacerea interelata, afara de casulu, candu ce-va

secretu nu ar' iertă, ca aceste scrisori s' se d'ea la lumina. (Sgomotu.). Candu desbatemu în meritu ce-va obiectu, este de lipsa ca s' ni fia cu potintia toturor de a cunosce acestu obiectu. Inse cum st'amu asta-di? Vorbitoriulu d'ice apoi, a ascultatu cu atentiune propunerea escelinte a ministrului, carele are avantajulu că cunosce bine scrisorile, înse vorbitoriulu nu le cunosce, prin urmare neci nu pote s' d'ica că lamuririle date de ministru sunt precise, și nece nu pote s' considere ac'asta afacere ca încheiată, că-ci una asemene procedere ar' fi contraria formelor parlamentare. (Aprobare în stang'a. Contradictore în drept'a). În asemeni împregiurări, d'ice oratorele, constituiunea nostra parlamentaria nu este decâtu unu jocu de cuvinte. (Aprobare în stang'a. Contradictore în drept'a). Vorbitoriulu roga pre ministru, ca s' presinte scrisorile, că-ci dacă le voru ceti și deputatii, este cu potintia, că si ei voru deveni la ace'a-si convingere, carea s'a încercatu a li-o inspiră ministrulu. (Cu potintia?! în drept'a). Vorbitoriulu marturisesce, că necetindu datele presintate prin ministru, nu pote judecă despre ele. (Sgomotu. Aprobare în stang'a.)

Ioane Misicu se scola între unu sgomotu cumplitu provenitu d'in drept'a. Elu intoneza, că aceste gravamine a le comitatelor Carasiului și Timisului sunt a se considera d'in unu punctu de vedere alu tieriei, și nu după interesele unci partite s'eu provincie. (Aprobare). Vorbitoriulu specifica trei consideratiuni: 1) pentru ce s'a facutu contractulu, 2) ce folosu a adusu acestu-a tieriei, 3) dacă contractulu s'a încheiatu, cum trebuie s' fia desbatătu în dieta. (Sgomotu mare. Interrupțiuni: Regulamentulu casei! S' audim pre presiedintele!) Vorbitoriulu voi s' se incepa cuventarea mai de multe ori și s' spuna geneza contractului, înse sgomotulu mare i amuț' vocea.

Franc. Deák d'ice, că elu abd'isu de la cuventu în favorea lui Misicu. Inse fiindu că acestu-a nu vorbesce la cestiune, si-rechiamă dreptulu de a vorbi.

Joane Misicu se scola de nou, înse f' amuț' de sgomotu și de urlaturele dreptei.

Franc. Deák respinge dorint'a lui Vukovits, că s' se presinte scrisorile în interesulu desbaterei. Se pote că în strainetate este unu asemene usu, înse în Ungari'a nu este. Caus'a acestei împregiurări provine d'in legile d'in 1848. Intre altele, vorbitoriulu mai d'ice, că licitațiunea nu este prescisa prin nece una lege. — Primesce și recomanda motiunea lui Pulszky.

Paulu Nyáry nu vede caus'a, pentru ce s' nu se pretinda presintarea scrisorilor, candu ace'a se face în interesulu ministrului.

Presiedintele ar' dor' a pune întrebarea:

Voiesce camer'a a trece la ordinea d'ilei? (Sgomotu. Contradictore).

B. Halász doresce, s' se puna întrebarea: Voiesce camer'a s'eu nu presintarea scrisorilor?

Fr. Deák spriginesce ac'asta întrebare, și camer'a voteza cu privire la presintarea scrisorilor cu nu.

Lónyai, ministru alu financiilor, în generositatea sa, depune apoi de buna voia documintele pre mes'a casei, și promite fia-carui deputatu lamuriri deosebite, dacă voru voi.

Sava Vukovits voiesce a face pucine observatiuni la însu-si presintarea documintelor. Vorbitoriulu crede, că documintele se voru presinti în modulu îndatenatu, adeca se voru tipari. (Sgomotu. Contradictore în drept'a), că-ci altminteră nece unu deputatu n'ar' pot' face vre-o motiune a sup'r'a acelu-a. (Sgomotu: va pot'!)

Samuele Bonis amintesce, că majoritatea casei a decisu o data, că documintele nu trebuie s' fia presintate. Ace'a ce a facutu ministrulu de buna voia, este lucru privatu, care nu se țiene de decisiunea casei (Aprobare).

Finindu-se obiectulu, siedint'a înca se încheia.

Transilvani'a.

Districtulu Fagarasiului.

E unu anu de d'ile, decandu capitanulu supremu alu Fagarasiului, Puscariu, se amovă d'in postul s'eu, și acestu postu — carui-a o data i se d'ă onorea de unu ducatu romanescu, lu-inlocu ministerulu, nu sciu cum si pana unde cu dnulu Ladislau Tamasi.

Voitua ministerulu prin actulu acest'a s' puna în fruntea districtului unu barbatu mai energetic, mai aptu și mai capace de a conduce lucrurile interne a unui districtu at'atu de memorabile în analele tieriei nostre, s'eu voit'a s' se puna unu omu sub man'a carui-a elementulu magiaru s' fia mai favoratu ca sub Puscariu s'eu Branu, s'eu voit'a în urma nece mai multu nece mai putienu decâtu s' si aiba unu barbatu devotatu, care cunosce intentiunile unui regimu austriacu, nu scimu, că-ci ca s' presupunemu, că prin d'insulu ar' fi voit'u numai s' compromita acestu districtu romanescu nu ni ar' veni neci cum s' cugetăm. Destulu, că într'unu casu ca si într' altulu s'a insielatu forte tare.

D'in tempulu acelu pana în diu'a de asta-di lucrurile districtului mergu de a incurc'at'a, justiti'a și administratiunea schiopata, s'eu cu unu terminu mai tehnicu anapoda și pre dosu.

Va cugetă totu omulu, că deca în comitate mergu lucrurile asi'a, unde elementulu romanu este aruncatu în țierana de o maioritate maestră a unguri-

FOISIORA.

(Banchetulu.)

(Estrasu d'in „Rom.“)

Urmămu darea nostra de sema a serbărilor darei la semnu.

În ser'a de 9 septembrie se dete unu banchetu splendidu în gradin'a societății de arme. D'ni ministri, membrii comunei capitalei, membrii societății literare, toti tragatorii împreună cu delegatii districtelor, juriulu, care otarise premiurile, membrii societății, cari dirigesera tragerea și acei cari facusera polit'a, asistău la acestu banchetu. Gradin'a stralucea de mii de focuri, și în verdetia licuriiu mice lumine schinteinde, ascunse între flori, și candu înveluite, candu desveluite de valurile tricolorului, care si aci ca si la localulu tragerei, se alternă cu marcele toturor părților Romanimei, și cu decoratiuni de arme, arangiate cu multu gustu și maiestria (at'atu de bine i siede tricolorului între arme!)

Mes'a banchetului, în forma de diumetate cercu, er' asiediată d'inaintea salei de arme. La midilocu erau rezervate locurile d'loru ministri, ale membrilor comunei și ale juriului. Cin'a facuta de ospelieriulu societății er' forte buna, tote er'au bine facute și în abundantia. Pe la sfirsitulu banchetului, candu se servi siampani'a, d'ulu Dimitriu Gusti, ministru alu instructiunei publice, rădicandu-se, închină pentru Domnitoriulu Romanilor, rostindu urmatoriile cuvinte:

„Domniloru, tragerea în tianta nu este o institutiune noua, ca este o traditiune stramosiesca. Cronicarii vechi ni spunu, că domnitorii tieriei romane si-incordău arculu cu virtetjulu și apoi se întreceau cu ostasi loru a trage la tianta, și acolo unde cadea saget'a, ei radicau unu altaru. S' traga și acum toti Romanii, s' traga bine, dar' nu spro a mai radica noue altare, ci numai pentru a intari pe cele ce avemu deja radicate.

„Ieri a fostu darea la semnu generale, și celu d'antăiu care a trasu, a fostu Domnitoriulu Romanilor, și a trasu bine M. Sa, a trasu mai bine de cătu toti. Închinu dar' pentru acelu, care urmeza traditiunile gloriosiloru domni romani!

„Traiesca Mari'a Sa Carolu I!“

După unu momentu se scola d. Manolescu, membru alu comunei capitalei, și închinandu pentru tragatori, d'ice că „capitalea este fericita d'a ved'ă intruniti în simulu ei tragatori d'in tote unghiurile Romaniei. — Anulu acest'a, adaug'ă

dsa, d'in câte-va districte n'au venitu tragatori s'eu d'in caus'a anevointiei drumului s'eu d'in caus'a lucrărilor campului; speru înse că la anul viitoru voru veni tragatori d'in tote anghiurile Romaniei. Atunci va fi concursulu celu mare, celu adeveratu alu natiunei, care va spune inimiciloru tieriei, cum spune și celu de anulu acest'a, că nu voru gasi ca pana acum de cătu pane și sare, viindu s' se ne cotropesca, ci voru fi intempinati de glontie. — Radicu dar' acestu toastu, sfirs' d. Manolescu, pentru tragatorii întregi Romanimi!“

Trecura înca câte-va momente și se scola d. Adrianu, tragatoru d'in judeciulu Botosiani, care a dobenditu premiulu alu douile la distanti'a mare, unulu la distanti'a mica, și cu care M. Sa Domnitoriulu a bine-voitu a convorbi în mai multe rânduri în hal'a tragerei. — Radicandu-si paharulu, d. Adrianu d'ice:

„Copii! trageti, eu vreu asta-di s' se me întrecu în arcu cu voi!“ Sunt trei secle și diumetate aproape, de candu aceste cuvinte chiamă la serbarea armelor în giurulu nemoritoriulu Erou romanu pe toti feciorii de arme. — „Copii! trageti, eu vreu asta-di s' se me întrecu la semnu cu voi!“ Eca era-si cuvintele cari, după trecere de tempuri, aduna pe datatorii la semnu ai judeciilor, în giurulu să ilustruți și nobilelii urmașiu alu vechiului erou. — Si noi ne-amu adunatu cu totii; și noi amu trasu la semnu; și iubitul nostru Domnitoriu s'a potutu incredintia, că vomu sci a nemi pe inemiculu Tronului și alu Tieriei. — Cu anim'a plina dar' de o mandra fericire, noi ducemu în judeciile nostre suvenirea frumoasa a acestei serbări natiunale, carea a renascutu în animele nostre vechi'a barbatia romanescă și aprozi'a stramosiesca!

„Închinu deci acestu paharu — d'in partea toturor datatoriloru la semnu de prin judecie — în onorea armelor romane. S' traisca aprozi'a romanescă!“

Caldurosa fu primirea ce se facu acestei închinări, și tragatorii, prin unanimitate loru urare, aretara că cu totii impartu acelea-si simtieminte ca și d. Adrianu, ce și radica paharulu în numele toturor.

Acum se scola d. Urechia. Presiedintele societății, luan-du cuventulu, face astu-felu complementulu cuvintelor, prin cari incepuse d. Adrianu:

„Amiculu nostru, d. tragatoriu de la Botosiani, v'a spusu inceputulu unui cantecu betranescu. S' ve spunu eu finitul. Domnii nostri, candu se întreceau la tragerea arcului cu vocii, unii d'in poporu întrebău încotro e tînt'a?“

„— Colo, peste muntii cei-a . . . d'iceau unii.

„— D'incece peste mări — selamău altii . . . Era întieptiunea raspunde, d'ice canteculu:

„Nu în piepturi, Domne e tînt'a,
„Nu la Turci, Cazaci, Tatari,
„Suntu Dusmani cu multu mai mari . . .

Si d'in poporu strigă:

„Cum? mai suntu dusmani mai mari?

Si canteculu raspunde:

„E zavisti'a, mandri'a,
„Nedreptata, fatiar'a,
„Este UR'A d' între noi,
„Este poft'a de Domni noi! . . .

„Loviti d'loru ac'asta tînta, sdroboti-o si atunci . . . atunci nu voru mai fi dusmani în intrulu tieriei nostre . . .

„Beu dar' pentru concordia! Unirea toturor filor Romaniei!“

Toti ospetii de la ac'asta mesa de infratire, probara prin caldur'a, cu care primira acestu toastu, că voru lovi „ur'a și discordia d' între noi“ cari singure potu face slabirea unei natiuni.

Unu altu tragatoriu, care dobendise premiulu antăiu la distanti'a mare și în premiulu antăiu de onore, d. Titu Duce'a, se radica și e'o voce poterica rosti cuvintele urmatori:

„Domniloru!

„Putn'a cu Vrancea, vechi'a republica a Vrancei, me tramise aci, s' se o represintu. S' încercu si eu și s' concureza la tragerea la semnu, de o camdata. Ne-amu adunatu d'in tota tier'a s' încercăm tînt'a, și amu inceputu deja a o nemi.

„Domniloru!

„Suntu mandru și fericite a av'ă ocașiunea, s' salutu aci d'in partea betranilor Vrancei, pe toti tragatorii de campu și de munte d'in Romani'a libera; și salutu d'in partea loru sicuru că se va aud' vocea mea unita cu detunările de eri, presinti fiindu și D-vostra, D'loru membri ai societății literare a Daciei, s' salutu, d'icu, pe toti portătorii de arme Romani de la Tis'a pana la Marea Neagra!

„Domniloru! Concordia unita cu ferulu face poterea!

„Traiesca Romani'a un'a!

„Traiesca Carolu I. speranti'a Romanilor!“

Patrioticele cuvinte ale tragetorelui de la Vrancea și

loru si unde nu se pote, ba nece nu-i iertatu nece decum sê-si esprime convictiunile sale politice, celu putînu cele doue districte romane, alu Fogarasiului si alu Nasaudului, sê arete energia si spiritul romanescu candu giurstârile de asta-di ne apesa asià de greu. —

Preste totu in tempulu de asta-di este o necesitate imperativa, ca in adunârile municipale sê sustiena cu onore lupt'a inceputa, sê-si esprime liberu convingerile sale politice, câ-ci ast'a va sê dîca a domnî liberalismulu intru unu statu.

In districtulu Fogarasiului inca nu stau lucrurile mai bine, ca in comitatulu Uniaderei.

Éca cum se desvolta viet'ia politica in acestu capitanatu romanu, éca in urmatoriele nesce fapte atâtu de caracteristice pentru starea nostra de adi si pentru er'a liberalismulu modernu.

In 25 a. l. se tienù aici siedint'ia comitetulu districtuale.

Dupa ce dlu capitanu aduce la cunoscint'ia comitetulu mai multe ordinatiuni ministeriali si guverniali, cere cuventulu dlu advocatu Puscariu si vorbesce cam in modulu urmatoriu :

Domnule Capitanu! onorabile Comitatu!

Am venitu la cunoscint'ia atâtu pre calea diuasticea nostre, câtu si d'in desbaterile dietali, câ onoratu ministriu d'in Pest'a ar' fi ordinatu a trage in cercetare criminala, pre acei barbati ai natiunei nostre, cari ar' fi fostu autorii Pronunciamentulu, a credeului politicu alu tuturor romanilor. Am venitu la cunoscint'ia, câ câtu mai de curendu va sê li se dicteze sentint'ia d'in partea judecatoriei d'in Tergulu-Muresiului, ca si candu ar' fi comisu fatia cu statulu crim'a de inalta tradare. Nu incapendoieia, câ atare stare a lucrurilor ar'lelene, acestu procesu nationalu in care suntemu adusi asta-di, provine singuru numai d'in starea nedeslegata a relatiunilor de dreptu publicu, a autonomiei Transilvaniei fatia cu Ungari'a, a relatiunilor nationali a romanilor fatia cu natiunea unguresca (Asià e). Onorabilu Comitatu! Noi acesti adunati aici, ca reprezentanti ai populatiunei d'in acestu districtu, consentim intru tote cu Pronunciamentulu, ca acelu ce esprime convingerea nostra politica (Asià e). — Propunu dara ca Comitatu sê indrepte câtra Maiestatea sa imperatulu si Marele nostru principe, o petitiune, in care sê ne rogâmu la tronulu Maiestâtii Sale pentru câtu mai curend'a deslegare a cestiunei Transilvaniei, pre basea si in sensulu Memorandeloru nationali, asternute mai inainte la tronulu Maiestâtii sale, si sê rogâmu pre Maiestatea sa, sê binevoiesca a dispune, ca sê se sisteze procesulu intentatu asupra autorilor Pronunciamentulu; fiindu câ acelu este con-

vingerea politica si a nostra si a tuturor romanilor (voci Primimu, Primimu).

Dle ce voiesci Dta? lu-intrerumpe de odata capitanulu.

Vreu sê facu o propunere.

Daca voiati sê faci o propunere in comitetu, trebuià sê te insinuezi la mine, inainte cu o dî.

Eu m'am insinuat aici.

Astu-feliu de lucruri nu-ti suntu iertate se vorbesci in comitetu (voci: suntu iertate, iertate, s'audim!)

Intr'aceea se scola dlu Jakab György (unguru.)

O. C. La cele dîse de dlu Puscariu nu potemu sê ne atingemu, fiindu câ acele suntu lucruri ce cadu in sfer'a justitiei. Justiti'a nu se pote impedecà in calea sa si nece nu i se pote subtrage vre o fapta criminala, nici chiaru de câtra capulu incoronatu. Asià dara noi sê le lasâmu acele in definitiv'a pertractare a legiloru sanctionate.

La aceste raspunde dlu George László, presedintele tribunululu districtualu asià :

Onorabilu Comitatu! Pronunciamentulu Romanilor nece de cum nu se tiene de terenulu acelor crime private, ce cadu singuru in sfer'a justitiei. Procesulu Pronunciamentulu, este unu procesu politicu si crimele politice le pote Maiestatea Sa, le pote ministrulu sê le amane, séu sê le suspinda, candu va vol. Me alaturu dara la propunerea dlui Puscariu, ca sê indreptâmu o petitiune câtra Maiestatea Sa.

Totu in sensulu acest'a vorbesce dlu Vicariu Antonelli.

Domniloru ori-ce alta, numai acést'a nu, incepe dlu capitanu, cu o voce tremuranda, schimbându la fetie, si fâra sê-si fi terminatu comitetulu tote agendele sale, disolve adunarea. In urm'a acestei procederi nelegali a dlui capitanu, comitetulu avendu destula conscientia despre misiunea si sfer'a sa de activitate — insinueza Protestu.

Acum sê intrebâmu pre dlu capitanu, sê ni spuna ca unulu ce ocupa unu postu atâtu de onorificu, câ pre bas'a carei instructiuni ori ordinatiuni a dîsu dsa, câ acést'a nu se tiene de sfer'a de activitate a comitetulu? Nu scie dsa, câ stâ in sfer'a de activitate a comiteteloru municipali a se esprimâ câtra regimulu despre tote cestiunile grave si afundu taiatorie in viet'ia politica a unei tieri, a unui municipiu si a unei natiuni? Nu scie dsa, câ nece o constitutiune, nece unu regimulu nu mai are adi dreptulu sê opresca, ca poporulu sê nu-si esprime in adunârile municipali convingerile sale fatia custatulu in o privintia séu alt'a? Au nu se tiene si Pronunciamentulu de viet'ia politica a Romanilor, au nu se tiene de aceea categoria cu cestiunea nationalitatiloru, despre care a desba-

chiaru daca incercârile spre lucruri mari nu reusiescu, totu-si ele au pretiu mare, câ-ci sunt scola.

„In aniversal'a patru-seculare, candu Stefanu celu Mare (la 1468) luà de la . . . . de unde-va, nesce cetâti, pe cari le realipià câtra Moldov'a, adeca câtra Romanime, se cuvine sê ne amintim de acést'a incercare, care si ea este scola, de care ne vorbi d. Hodosiu. S'a amintitu numele lui Mihaiu, care sciù lovî tint'a. . . . Sê bemu in memori'a lui Stefanu celu Mare care facu si elu scola!“

Stefanu si Mihaiu, aceste mari si gloriose umbre, acum ingrozitorie pentru inemici si imbarbatorie pentru fiii cei buni ai Romaniei, trebeu sê presieda la acestu ospetiu a acelor ce aminteau viteza a prosia romana. Dni Hodosiu si Urechia, facura sê plane aceste maretie umbre d'asupra tragetiloru, si anemele tuturor se simtira electrisate d'unu santu fioru de entusiasm patrioticu.

Aventulu erà datu. Animele bateau mai tare, imaginatiunile erau mai infocate. Balintu, sateanulu tragetoru d'in districtulu Romanu, care dobendise premiulu antâiu la distanția mica, se scolâ, si aplause viue salutara de mai inainte inchinarea sa. Cu linistea cea mai sicura si cu frazele forte corecte, Balintu se esprimâ astu-felu :

„Apoi, se mi-dati voia sê beu si eu la acést'a cinstita mesa, unde ne-a pofritu Mari'a S'a; câ-ci amu venitu si noi sê ne veselimu, si multu ne-am bucuratu de primirea ce ni s'a facutu. Suntemu multiamiti, d'ace'a ne vomu supune legiloru ce va face M. S. si ministrii M. Sale; ne vomu supune la tote, si candu ne va chiamâ sê tragemu, vomu trage unde ne voru spune . . . in tînta . . . si . . . ori unde . . . Romanulu asculta de cei cari i voiescu binele. Beu dar' acestu paharu pentru Mari'a Sa si pentru ministrii Mariei Sale.“

C'unu adevratu entusiasm fura primite cuvintele rostite de d. Balintu; ele erau spresiunea tuturor Romanilor buni, devotati bunului loru suveranu, si cari voru trage, negresitu, „in tînta si . . . si ori unde“ le va comendâ patriotismulu si apărarea drepturiloru Romaniei. Mai multi ospeti se sculara de pe la locurile lor si mersera de imbracisara pe bravulu sateanu.

Banchetulu se sfîrsi: ospetii se sculara pentru a luà cafeua Veseli'a erà nedescriptibile. Music'a cantâ arie vesele ca si in totu timpulu banchetulu. Sateanii erau transportanti si in frati'a cea mai incantatoria, cu toti ospetii, „Bravo Mari'a Sa, dicea Balintu sorbindu-si cafeua, a facutu unirea cum trebe, boierii si Romanii totu un'a!“

tutu mai inainte adunarea municipala a comitatulu Zemplinu, ba chiaru si a Fogarasiului? Nu scie dsa câ comitetele, ca representante ale vointiei nationali nu numai câ suntu indreptatite, dara totu o data suntu si detorie a aduce la tronulu Domnitorulu tote dorintiele poporulu, ce-lu reprezenteza?

Preste totu rezultatulu lucrâriloru séu nelucrâriloru dlui capitanu e tristu. Districtulu se afla intru o stare forte abnorma si decadiata.

Nicolau Densusianu..

In caus'a Curialistiloru d'in Cristoltiulu mare.

Cu bucuria vedemu, câ inclitul oficialu alu com. Soln. int. in nr. 129 alu acestui organu au esitu la publicitate cu unu respunsu justificatoriu pentru esposesiunarea acelor 81 de suflete, cari devenira la capetulu primaverei sub ceriu liberu; acestu pasu ne inbucura cu atâtu mai tare, de ore-ce pretindemu, ca si regimulu cu atâtu sê se intereseze mai multu de cestiunea curialistiloru, cari fâra gresiel'a loru inca gemu sub neindreptatirea feudalismulu — si se va incercâ a resolvi si acést'a cauza dupa cerintiele dreptâtii.

Ce se tiene de meritulu causei de subintrebare, credemu, câ fia-cine va deduce, d'in inasa-si repunerea curialistiloru esposesiunati prin ordinatiunea guvernulu d'in 25 iuniu nr. 12,222, cumcâ caus'a acést'a trebe sê fia justa si legala, si cumcâ singuru motivele guvernulu ar' aretâ caus'a acést'a in colori adeverate, si noi nevrendu a polemisa, si a replicâ d'in punctu in punctu la respunsulu of., vomu atinge numai singuru unu punctu.

Comunicandu of. ordinatiunea guverniala d'in 12 iuliu 1867 nr. 7520 in estrasu, acé'a ni se infatfiesia in urmatoriele : „câ curialistii numiti sunt in totu casulu a se constringe la plinirea in natura a prestatiuniloru curinti, si decumva intre d'insii, si intre proprietaru n'ar' succede vre-o invoire, sê se esproprieze.“ Deca acestu estrasu ar' cuprinde intr'a-deveru esint'ia acelei ordinatiuni citate, atunci procedur'a of' s'ar' potè privi de justificata, lucrulu inse are cu totulu alta fatia, câ-ci acelu estrasu e defectuosu si mancu in acelu gradu, in câtu nu vei gasi usioru intr'insulu, aceea ce au aflatu oficialulu, de orece acea ordinatiune guverniala nr. 7520 in traducere deplina contine urmatoriele : „câ curialistii numiti, in intiesulu instructiunii prescise prin sustatoriele ordinatiuni normale, sunt in totu casulu de a se constringe la plinirea prestatiuniloru urbariale, cu cari sunt datori, si de cum-va aceste prestatiuni nu le-aru implini cu punctualitate, atunci prestatiunile restanti prefacendu-se in bani sê fia datori pre acést'a cale a le rescumperâ, si de cumva nici acést'a

Éca partea cea mai frumoasa a ospetulu; éca ce radica si inobileza anim'a tuturor.

Pr'ntre grupele de d'inaintea salei de arme unu cercu numerosu se facu in giurulu dlui Hodosiu care luà cuventulu.

„Domniloru, dîse fratele de peste Carpati, candu limb'a se cultiva, ea tinde la unitate, precumu una este poporulu ce o vorbesce; candu cultivâmu artea de a dà la tînta, tindemu a dà la un'a singura; candu ne imbracâmu tier'a cu strade ferate, tindemu la unitatea comunicatiunei; si asià mai departe Sciti inse cumu esprime poporulu asemene tendintie de unitate? Elu o dice forte naturalu, forte puru, si forte simplu : „noi Romanii totu un'a suntemu.“ Si candu o dice poporulu acést'a, atunci ori ce asiù potè crede, numai un'a nu o voiu crede nici o data : nu credu câ va perî vre o data d'ntre Romani consciint'ia unitâtii nationali. Dloru, traiesca dar' poporulu in care e viua acést'a puternica consciint'ia.“

„Noi Romanii totu un'a suntemu“, repetiau tragetorii si ospetii d'in tote părțile; „sê traiti fratiloru Ardeleni! voru veni timpuri mai bune.“ Si urârile pentru Romanime faceau sê resune aerulu : „Traiti fratiloru iubiti!“ repetiau toti.

O veselia nebuna vibreza in aeru si in tote resunetele muzicei militare. Hor'a se incinge, o hora frenetica; toti impreuna, joca obosescu, se repausa unu momentu si éra-si joca. — Ardelenesca! Ardelenesca! striga tote vocele cu transportu, si music'a incepe a cantâ ari'a iubita. Joculu se infierbinta, oficerulu Zaganescu, acelu ce inchinâ pentru presedintele societâtii, lu conduce. Joculu séu atrage tote privirile. O usurintia, o sprintenia, o dibacia nospusa. Ardelenesca in-conjora gradin'a. Capulu dantiulu atinge la coda; toti se prindu in jocu si obosescu pe randu.

Jocuri gimnastice incepu apoi. Cei mai dibaci esecuta miscârile cele mai grele in veseli'a si de aplausele tuturor. Cuvintele de spiritulu si a proposito ploua d'in tote părțile, hohote poterice de risu le insotiescu. Si tote aste, ceea ce este admirabile, fâra cea mai mica desordine, fâra celu mai micu conflictu, atâtu de multu simtîa fia-care câ aste momente de veselia, nu trubuescu sê fia turburate de nici unu noru.

Pana pe la doue ore in diua, aceste inveseliri urmara, si toti se retrasera cu anim'a crescuta de veselia si de sperantia.

procedura nu aru avè rezultatu doritu, si pentru recunoscerea naturii urbariale a sesiunilor pana acum nici unu pasiu n'aru fi facutu, atunci nu aru remanè altu ce-va indereptu, de câtu a-i esposesiunã. — Suntemu convinsi, cã pre langa acestu testu, nu avem lipsa de vre unu comentariu, cã fia cine sè se convinga, cã decisiunea comitatului au fostu basata numai pre supositiuni, cu atât'a mai vertosu, de orece curialistiloru li-au fostu iertatu a-si relù prestatuniile si in bani, ce au si facutu, éra procesulu, pentru recunoscerea drepturilor de proprietate ale sesiunilor urbariale, inca au fostu inceputu inainte de esposesiunare.

Dara sè trecemu la partea formala a procedurii oficiolaturii. In respunsulu sèu, cãtra capetu, atinge unu firu forte delicatu in urmatoriele: „Ce se atinge de acele, ce se dîcu despre person'a comitelui supremu, Carolu Torma etc. (vedi respunsulu nr. 129) totu omulu trezu, aceste refusãri preste totu dîse, si nimica doveditorie nu le pote privi, numai de calumnie voluntarie“ etc. departe sè fia, ca sè ne slobozimu pre largu in desluoarea acestei intrebãri, credemu a fi destulu, a observã, cã comitele supr. presiediundu in sesiunile oficiolaturii, candu s'au adusu decisiunile de esposesiunare, au luat parte activa la acele, — éra decum-va com. supr. nu au presiediutu, totu-si mai târdiu le-au aprobatu, — in totu casulu dara com. supr. se privesce de factoru principalu, pentru cã au avutu dreptulu, pre cum luare si asta-di ori-si-care presiedinte, ca unu concludu nelegalu si neintemeiatu sè nu-lu aprobeze, si sè nu-lu lase a se esecutã, ci prin reasumare in un'a d'in sesiunile viitorie, sè aduca alta sentintia consunatoria legiloru, — éra in casulu de fatia inca si atunci, candu acea decisiune aru fi fostu drepta si justa, am fi asteptatu de la simtiemintele parintiesci, ca sè amene esecutarea si esposesiunarea decisa, — in loculu acestei procedurii inse com. supr. au ordinatu, sèu fia: comemoratu, judelui procesualu, ca esposesiunarea sè o efectuesca numai de câtu, si inca cu respingerea recursului indreptatu cãtra guvernul, si predatu oficiolaturii; acèsta impregiurare cu atât'a e inca si mai grava, cã de si au respinsu oficiolaturii acestu recursu, daca inse espeditiunea la pãrti s'aru fi intemplat regulatu, atuncia reprezentantele curialistiloru, advocatu in loco, potè sè capete cu 24 de ore mai iute scire, decãtu judele procesualu, si de cum-va capatã, prin ajutoriulu firului electricu, aru fi esoperatu de la guvernul si ministeriu amenarea esposesiunarei, — dara acestu remediulu s'au facutu neposibilu prin pasiulu presidialu alu com. supr. asiã dara credemu, cã nici unu omu treazu, nu va poffi inca si mai multe dovedi, ca sè ne pota absolvi deplinu de incusarea pentru calumnia, si cumcã nimene nu va potè presupune, cã acei curialisti de la an. 1852 incoce totu atîtiati pe ascunsu (?), aru procede pe calea inceputa. — Si ore pre langa o asemenea procedura, nu amu potutu alunecã la supositiunea, cã dora cause, sèu interese familiare cãtra Berzenczei au induplecatu la pasiulu facutu pre com. supr. nu esista aceste? e bine! asemenea prin provocarea cea mai sincera la simtiulu, si iubirea de dreptate a fericitului Wolfgangu Wéer, nu am avutu de cugetu a aduce la indoiela simtiulu de dreptate a com. supr. Torma, nici a-i detrage d'in calitãtile sale, sè ierte inse oficiolaturii, daca d'in nou, cu tota solemnitãtea ne dechiarãmu, cã procedur'a, rutin'a si precautiunea, inpreunate cu iubirea de dreptate a celui barbatu de pia memoria, sunt acele recerintie, cari singure potu scapã totdeãun'a pre poporul celu seracu de neindreptãri, si pre langa a caroru observare a buna sema nu ar' fi urmatu nici esposesiunarea curialistiloru d'in Cristoltilu mare. Titulu.

Copia.

Noi subscrisii reprezentanti ai comunitãtiloru besericesci greco-resaritene d'in cerculu alegatoriu alu Chis-Ineului in dieces'a aradana, infintiati prin cerculariulu episcopescu de datulu 19/31. augustu 1868. N. 962. folosindu-ne de mandatulu si impoternicirea primita de la respectivele comunitãti besericesci, pe bas'a regulamentulu publicatu prin convocatulu cerculariu episcopescu, in diu'a de asta-di ne-amu adunatu inpreuna in Chis-Ineu, ca la loculu centralu alu cerculu alegatoriu, si luandu cunoascintia despre mesurile prescri-se pentru tinererea unui congresu romanu nationalu besericescu, convocati la scaunulu metropoliei nostre d'in Sabiiu pe 26/26. septemvre a. c., — d'in partea acestui cercu alegatoriu amu alesu doui deputati d'in statulu civilu la mentionatulu congresu nationalu besericescu, in personele dniloru Alesiu Popoviciu, advocatu in Comlausiu cu 72, de voturi, si noi cei subscrisi in majoritate de 67, de voturi pe dnulu advocatu d'in Aradu Emericu B. Stanescu, in contr'a lui Mihaiu Nicora, asesore d'in Giula, totu la acel'a-si tempu si actu electiv, fiindu cã cestu d'in urma a remasu in minoritate, avendu numai 46, de voturi. D'in care motivu facemu protestu solenelu in contr'a dnului Mihaiu Nicora si ne declarãmu, cã pre d'in-sulu ca pre unulu remasu in minoritatea voturiloru, nu lu-primimu, neci nu-lu privimu de ablegatulu cerculu nostru. Éra

pre deputatii alesi cu majoritate insemnata de cerculu acèst'a, deodata i-amu insarcinatu si inputernicitu: ca la terminulu mai susu atinsu, adica in 16/26. septemvre a. c. sè se infatiseze la mentionatulu congresu nationalu basericescu in Sabiiu, si acolo dupa bun'a loru chipzuela, in numele poporului de aici, sè incurga in tote consultãrile congresuali, cautandu a face tote acele, ce intre marginile activitatii congresului, tientescu la binele si prosperarea santei nostre baserice. Despre carea a nostra alegere, insarcinare si inputernicire dãmu numitoru deputati documentulu de fatia, cu valoare de credintionala pentru congresulu nationalu basericescu, subscriindu-lu legalisatu dupa usu.

Sign. Chis-Ineu in Cttulu Aradului 5/17. sept. 1868.

Adunarea reprezentantilor comunali de statulu civilu d'in cerculu alegatoriu Chis-Ineu.

Mihailu Mundrutiu, Ioanu Gombosiu, Ioanu Campeanu, Ilie Nadra, toti d'in Giula (l. s.). Onutiu Oanciu, d'in Chis-Ineu (l. s.). Georgiu Varg'a, Georgiu Hatiu; Nicora Barbura, Petru Guiu d'in Misi'a (l. s.). Nicora Blaga, Georgiu Paulu, toti d'in Vadasu (l. s.). Ioanu Popescu, Zacharie Toderu, Mihaila Bade, Mitru Botasiu, Todoru Tulcanu, Gavrilu Hornea, toti d'in Apateu (l. s.). Georgiu Frentiu, Costanu Pecherle, Mihaiu Robu, Georgiu Leucuti'a, toti d'in Talposiu (l. s.). Teodoru Angelin'a, Craciunu Carlighu d'in Berechii (l. s.). Georgiu Memete, Simeonu Sasu, Nicolae Fauru, Nutiu Flonta d'in Somoschesiu (l. s.). Alesandru Gavrilu, Toadoru Popa, Petru Chisiu, Craciunu Morariu d'in Ciermeiu (l. s.). Iosifu Vuculescu, Todoru Gaboru, Petru Parvu, Todoru Suciu, Costanu Petrasiu, Simeonu Stan'a, Mihaiu Suciganu d'in Sierpensi (l. s.). Ionu Bastie d'in Erdeisiu, Ioane Dobosiu d'in Nadabu, Ioane Petrila parocu in Cinteiu (l. s.). Georgiu Morariu, jude. Georgiu Grozescu (l. s.). Todoru Bosganu d'in Sinite, Petru Bogdanu d'in F. Varsianu, Petru Betranu (l. s.). — Georgiu Popoviciu, notariu (l. s.). Alesiu Popoviciu, Teodoru Musca, Petrisioru Florea, Petru Misicoiu, Ionu Rusu, Ilie Cigirenu d'in Comlausiu (l. s.). — Todoru Mornaila, Mitru Ciobota, Mitru Hornea, Ioanu Pandovici, scrietoriu de nume (l. s.) toti d'in Simandu, Georgiu Bragea (l. s.). Ioane Mladinu (l. s.). Ioanu Oprea (l. s.). Moisie Curtutiu, Marcu Cosma, M. Curtutiu suscrietoriu, de nume, toti d'in Macea, Georgiu Selegeanu, jude, Flore Crisanu, Ionu Urseanu, Iacobu Varga, Gavrilu Farcasiu, toti d'in Zarandu. Grigoria Grozescu, suscrietoriu de nume.

Cumcã votarea presinte de majoritate s'a intemplat de-odata cu celelalte votisãri in presintia mea, ca barbatu de incredere, de-si candidatur'a de preside nu amu primitu. Cos'a Siandoru. Estradatu prin Gregoriu Grozescu, ca notariulu majoritãtii alegatorie.

Varietãti.

** (Una scena intro unu ministru si unu locutieninte.) In diet'a Boemiei erã mai este dile pe tapetu legea scolaria, in contr'a carei-a, nefiindu pre liberala, se formase una opusetiune potinto, chiaru in sinulu partidei guvernamentale. Locutienintele Boemiei, ca reprezentantele regimului in dieta, aveã sè apere proieptulu guvernului in contr'a amendamentelor opusetiunii, ceea ce o si facu prin una cuventare destulu de bine combinata. Candu veni la votu, ministrulu Herbst, ca membru alu dietei, votã in contr'a proieptulu ministerialu si pentru amendamentulu opusetiunii. Locutienintele, cu totu dreptulu infuriatu a supr'a conduitei fãra tactu a ministerului, curse la elu si intre gesticulatiunile cele mai viue i spusu: „Deca dni'a ta, ca ministru, nu voiesci sè votezi pentru proieptulu ministerialu, atunci placa si ocupa dni'a ta loculu reprezentantului guvernialu.“ — Dîse si se duse.

** (Compliminte oficiale.) Diuariulu de Reichenberg, a carui proprietariu e totu-odata si membru alu dietei boeme, comunicase scirea, cã Kellersperg locutienintele Boemiei, va intrã in ministeriu. Kellersperg demintã acèst'a scire in modu forte ostensivu, adresandu-se in dieta cãtra susu numitulu deputatu cu urmatoriele cuvinte: „Spune redactorulu dnicei tale, cã intr'unu ministeriu, in care siede Herbst, nu siede Kellersperg.“

** (Unu mitingu de femeie.) Langa Hochstadt in Boemi'a s'au adunatu 4000 femeie, spre a tienè una adunare publica sub cerulu liberu. Femeiele s'au presintatu tote in costumulu anticu nationalu, cu flamure nationale si insotite chiar' si de unu banderiu calaretiu, femeiescu. La loculu destinatu s'au cantatu doine nationale, s'au tienutu cuventãri si s'au facutu ovatiuni pentru amicii natiunii boeme. — Candu incepura a strigã „pereat“ pentru regimulu actualu si pentru natiunile suprematisatorie, se infatiseã actuariulu cercualu, spre a disolvì adunarea. Acestu incidinte inse taiã firulu paciintioi femeieloru, cari se si apucara de bietulu actuariu, i-rupsera uniform'a si lu-maltrataru, de erã sè si-dee sufletulu, deca nu intrevenia nise barbatu, sè lu scota d'in man'a femeieloru. — Abiè scapã de acestea, candu dede preste nise teneri boemi, cari lu-primira cu o ploia de petre si i-sparsera capulu. Asiè o patf reprezentantele deregatoriei, si asiè aperara femeiele drepturile nationale ale boemiloru.

** (Aptivitatea reformatoria a ministeriului magiaru.) Ministeriulu magiaru de comerciu a aflatu, cã uniform'a oficialiloru linielor ferate nu e buna, pentru cã nu e — magiara. Ministeriulu a decisu dara a reorganisã acèst'a bransia d'in crescetu pana in talpe. — In decursulu unui anu oficialii

respektivi trebue, sè fia uniformati cu calpacu magiaru, cu atla pantaloni stretiti si ciobote pana in genunchi. Focosiile nu le-amu aflatu amintite, ér' pintenii nu voru fi aplicati, pentru cã s'ar' potè impedeã in ei. — Deca amu sci, cã ne-aru ascultã, amu dà ministeriului sfatu, sè infintieze in gramiulu sèu una cathedra pentru estetic'a imbracamintelor.

** (Advocatu nou.) Dlu Georgiu Nedelcu, oficialu la magistratulu Timisioarei, a depusu censur'a cu sucesu bunu.

** (Lotrii d'in comitatulu Cianadului) au petitionatu la oficiulu comitatensu, sè nu taie cucurudiele, pentru cã d'insii nu aru mai avè, unde sè se ascunda. — Pre cum se vede, in Ungari'a si lotrii incepu a face intrebuintiare de bineficiile constitutiunii anume de dreptulu petitionãrii.

** (Securitatea publica in Ungari'a constitutiunala.) Doui negutiatori d'in Aradu si-menara vitele la érba; abè esise pastorulu cu ele d'in orasiu, candu si fu atacatu de cãti-va lotri, cari lu-maltrataru si i-rapira vitele. — De candu s'a restituitu acèsta minunata constitutiune in Ungari'a, omulu nu mai e securu nici de averea, nici de viet'a sa. Apoi sè nu ne mirãmu de temeritatea magiariloru, candu ne imputa, cã nu ne insufletimu pentru constitutiunea loru?

** (Monetari'a d'in Alb'a Juli'a.) Consiliariulu montanu si directoru monetariu in Alb'a Juli'a, dnulu Privorszki, a presintatu regimulu unu planu pentru infintiarea unei masine de vaporu pentru baterea baniloru. Regimulu a aprobatu acelu planu si a asemnatu 8000 fl. pentru realisarea lui. — Monete noue de 10 si 20 cruceri s'au batutu pana acum in sum'a de 100,000 fl. d'in cari una parte s'a si strapurtatu la casa a centrala d'in Bud'a.

** (Deductiune logica.) Diurnalele magiare inregistrã cu multa satisfactiune faptul, cã deputatii Transilvaniei la diet'a Ungariei sunt mai toti alesi si la congresulu besericescu; prin acèsta alegere poporul romanu d'in Transilvania ar' fi documentatu de nou increderea sa in acei deputati. — Cã poporul romanu ar' avè incredere in acei deputati, negãmu simpleminte; dar' cã alegerile acele documenteaza una netactica consternatoria d'in partea alegatoriloru respektivi, o credemu, pentru cã e adevèru. — Estu modu romanii nu voru potè indreptã nici odata pre individii neconsciintiozi, cari se joca cu interesele natiunei. Magiarii intrebuintieaza una cura radicala, care duce totu-de-un'a la tiente, o recomandãmu romaniloru; ar' fi tempulu, sè invetiãmu si noi odata d'in atãte daune proprie.

Sciri electrice.

Parisu, 1 optovre. Regin'a Spaniei a parasitu tier'a pre una nae englesa. Pronunciamentulu Madridului a sucesu fãra versare de sange si fãra colisiuni.

Parisu, 30 septemvre. „Journal des Débats“ comunica unu telegramu, in urmarea carui-a corpulu de armata, comandatu de Novaliches s'a disolvitu. Serano inainteza cãtra Madridu fãra a fi impedeatu. — „Siècle“ scrie: Ambasadoru spaniola indecursu de 48 ore n'a capetatu nici una scire.

Cernauti, 30 sept. Propunerea lui Pompeu sè se faca dispusetiuni pentru infintiarea unei academie de dreptu. s'a respinsu.

Vien'a, 1 optovre. Goluchowski a fostu primitu in Leupolca in modu demonstrativu. „Neue fr. Pr.“ comunica urmatoriulu telegramu: In Madridu domnesce pace, s'au denumitu oficiali noui, poporulu ein arme. Cheste a fugitu in Franci'a. Ministrulu resiedinte englesu d'in Madridu a salutatu regimulu nou Regin'a Isabel'a, insotita de una escorta, a trecut preste fruntarie si a sositu in Biarritz, unde a conferitu cu Napoleonu; regin'a locuesce in castelulu Pau.

Vien'a, 1 optovre. Se ascepta denumirea ministrului presiedinte. Taaffe urgeza inchiaierea provisorului.

Sibiiu, 1 optovre. In siedintia de asta-di a congresului Macelariu facu urmatori'a propunere: In contr'a proieptulu de lege despre scolele poporane, congresulu sè trameta la dieta unu memorandum, la ministeriu unu protestu si la maiestatea sa una represintatiune. S'a alesu una comisiune de noue iusi, care va avè sè reporteze câtu mai de graba.

Parisu, 1 optovre. D'in Biarritz se scrie: Respandindu-se faim'a, cã regin'a a parasitu Spania si a plecatu cãtra Franci'a, imperatulu, imperates'a si principele imperialu, impreuna cu suit'a loru, au asceptatu-o la calea ferata. In suit'a reginei se afla regele, prunci regesci, si unchiulu reginei.

Parisu, 1 optovre. „Moniteur“ scrie: Detairile luptei intre Novaliches si Serano nu sunt cunoscutu pana acum. Concha a repasftu, si s'a formatu una junta d'in tote partitele, cari au luat parte la rescola.

Proprietariu, redactoru respundictoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.